

Serie coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Isabel Allende

Dincolo de iarnă

Traducere din spaniolă de
Cornelia Rădulescu

HUMANITAS
fiction

*Lui Roger Cukras,
pentru dragostea neașteptată*

*Au milieu de l'hiver, j'apprenais enfin qu'il y avait
en moi un été invincible.*

În toiul iernii, aflam în sfârșit că port în mine
o vară de neînvins.

ALBERT CAMUS,
Retour à Tipasa (1952)¹

1. „Întoarcere la Tipasa“, trad. din franceză de Modest Morariu, în Albert Camus, *Fața și reversul. Nunta. Mitul lui Sisif. Omul revoltat. Vara*, RAO Internațional, București, 1994. (N. red.)

Lucía

Brooklyn

La sfârșitul lunii decembrie a anului 2015, iarna încă se lăsa așteptată. A sosit Crăciunul în clinchet sâcâitor de clopoței și lumea tot în sandale și-n mânecă scurtă umbla, unii bucurându-se de anotimpurile astea care o au luat-o razna, alții îngrijorându-se din cauza încălzirii globale, în vreme ce prin ferestrele deschise brazil de plastic acoperiți de zăpadă artificială nedumereau verighetele și păsările. La trei săptămâni după Anul Nou, când nimeni nu se mai gândea că rămăsese în urmă calendarul, natura s-a trezit brusc, s-a dezmeticit din toropeala tomnatică și a slobozit cel mai aspru viscol din memoria colectivă.

Într-un subsol de pe Prospect Heights, o văgăună de ciment și cărămidă cu intrarea blocată de un munte de zăpadă, Lucía Maraz blestema frigul. Avea firea stoică a celor din țara sa: era obișnuită cu cutremurele, inundațiile, tsunamiurile ocazionale și cataclismele politice; dacă trecea o bucată bună de timp fără nici o nenorocire, se îngrijora. Totuși, nimic nu o pregătise pentru iarna siberiană ce nimerise în Brooklyn din greșală. Viscolele din Chile se limitau la cordiliera Anzilor și la sudul extrem, la Țara de Foc, acolo unde continentul se mărunțește în insule

biciuite de vântul austral, gerul îți intră în oase și viața e aspră. Lucía era din Santiago, oraș cu faimă nemeritată de climă benignă, cu ierni umede și reci și veri uscate și fierbinți. Orașul e situat între munți vineții care se trezesc uneori niși; atunci, în crestele de un alb orbitor se reflectă lumina cea mai pură din lume. Extrem de rar, peste oraș cade un fel de pulbere tristă și palidă, precum cenușa, care nu apucă să albească peisajul urban și se transformă rapid într-o mazăgă murdară. Zăpada e pură doar văzută de departe.

În văgăuna ei din Brooklyn aflată la un metru sub nivelul străzii și prost încălzită, ninsoarea era un coșmar. Geamurile înghețate nu lăsau să intre lumina, interiorul sumbru abia se deslusea sub lucirea becurilor goale ce atârnav din tavan. Locuința cuprindea doar esențialul, un amestec de mobilier hodorogit luat la mână a doua sau a treia și un minimum de ustensile de bucătărie. Proprietarul, Richard Bowmaster, nu se sinchisea nici de estetică, nici de confort.

Furtuna a început de vineri, cu o ninsoare deasă și un vânt furios care mătura străzile aproape pustii. Copacii se zbuciumau, păsările care nu se grăbiseră să emigreze sau să se adăpostească, păcălite de căldura neobișnuită din luna precedentă, au murit de frig. Mai târziu, când s-a trecut la remedierea pagubelor, mașinile gunoierilor au cărat saci întregi de vrăbii congelate. În schimb, misterioșii papagali din cimitirul din Brooklyn au supraviețuit, după cum s-a putut constata trei zile mai târziu, când au fost văzuți ciugulind printre morminte. Încă de joi reporterii televiziunii, cu figurile lor funebre și glasul emoționat cu care dădeau vești despre terorismul din țări îndepărtate, anunțaseră viscolul de a doua zi și dezastrele din weekend. În New York s-a declarat stare de urgență, iar decanul

facultății unde lucra Lucía a decretat întreruperea cursurilor. Oricum, pentru ea ar fi fost o întreagă aventură să ajungă în Manhattan.

Profitând de ziua liberă neașteptată, s-a apucat să gătească o fiertură bună să te scoale din morți, supă chiliană care vindecă sufletul de tristețe și trupul de boală. Lucía se afla de mai bine de patru luni în Statele Unite, timp în care mâncase la bufetul universității, numai chef să gătească nu avusese; cu două excepții totuși, o dată când o copleșise nostalgia și altă dată când voise să sărbătorească o prietenie. Acum a pregătit o supă consistentă și condimentată, a prăjit ceapă și carne, a fiert separat legume, cartofi și dovleac, iar la urmă a adăugat și orez. Pentru asta a folosit toate oalele și cratițele pe care le avea, bucătăria rudimentară de la subsol arăta ca după bombardament, însă rezultatul a meritat și i-a risipit senzația de singurătate instalată odată cu viscolul; singurătate care o lovea pe neaunțate, precum un musafir neinvitat, care se ascunsese într-un ungher al minții.

Noaptea precedentă, în timp ce vântul şuiera troienind zăpada și strecurându-se prin crăpături, simțise frica viscerală din copilărie. Dar în peștera asta era la adăpost, frica de elementele naturii era ceva absurd, n-avea sens să-l deranjeze pe Richard doar pentru că era singurul la care ar fi putut apela, dat fiind că locuia în apartamentul de deasupra. La ora nouă n-a mai putut rezista nevoii de a auzi un glas omenesc și l-a sunat.

— Ce faci? a întrebat, încercând să-și ascundă neliștea.

— Cânt la pian. Te deranjează zgomotul?

— Nu aud nimic, aici jos se aude doar vuietul asta de sfârșit de lume. E normal așa ceva în Brooklyn?

- Câteodată iarna e vreme rea, Lucía.
- Mi-e frică.
- De ce?
- Pur și simplu, mi-e frică. Presupun că nu are rost să te invit la mine. Am gătit ceva, o supă chiliană.
- E vegetariană?
- Nu. În fine, s-o lăsăm baltă. Noapte bună, Richard.
- Noapte bună.

A luat o dușcă de *pisco*¹ și și-a pus perna în cap. A dormit prost, trezindu-se la fiecare jumătate de oră dintr-un vis fragmentat, în care se făcea că se zbate într-o substanță densă și acră precum iaurtul.

Sâmbătă furtuna de zăpadă și-a continuat traseul spre Atlantic, dar în Brooklyn vremea rea a continuat, era viscol și ninge. Lucía n-a vrut să iasă din casă, multe străzi erau încă blocate, deși deszăpezirea începuse din zori. Avea timp să citească și să-și pregătească cursurile pentru toată săptămâna. A văzut la știri ravagiile viscolului. Se bucura de ziua liniștită, cu un roman bun și perspectiva odihnei. La un moment dat avea să găsească ea pe cineva care să dea zăpada din fața ușii: copiii din vecini erau mereu dornici să câștige câțiva dolari. Avea noroc. Și-a dat seama că se simțea în largul ei în gaura asta din Prospect Heights; la urma urmei, nu era chiar atât de rău.

După masă, ușor plictisită din pricina izolării, a împărțit supa cu Marcelo, câinele ei chihuahua, după care s-au băgat amândoi în pat, pe salteaua groasă și sub un munte de pături, ca să vadă câteva episoade dintr-un serial polițist. Apartamentul era înghețat, Lucía și-a pus o căciulă de lână și mănuși.

1. Rachiu din struguri considerat băutură națională atât în Chile, cât și în Peru. (N. red.)

În primele săptămâni, copleșită de hotărârea de a fi plecat din Chile, unde măcar se putea amuza în spaniolă, se consola spunându-și că totul se schimbă. Necazul de azi mâine e istorie. Într-adevăr, îndoielile au trecut rapid: era ocupată cu munca, îl avea pe Marcelo, și-a făcut prieteni la universitate și în cartier, oamenii erau amabili, era de-ajuns să te duci de trei ori la aceeași cafenea ca să fii primit ca o rudă. Ideea chiliană cum că yankeii sunt reci era un mit. Singura persoană mai rece era Richard Bowmaster, proprietarul. La naiba cu el.

Richard cumpăraseră la un preț de chilipir căsoiul de cărămidă maro din Brooklyn, cum erau cu sutele în cartier, pentru că i-l vânduse cel mai bun prieten, un argentinian care se pomenise cu o moștenire grasă și plecase acasă ca s-o administreze. După câțiva ani, deși mai dărăpănat, valora peste trei milioane de dolari. Îl cumpăraseră cu câțiva ani înainte ca tinerii corporatiști din Manhattan să dea buzna, să achiziționeze și să restaureze aceste case pitorești, făcând să le crească prețul până la un nivel scandalos. Înainte vreme cartierul fusese teritoriul crimelor, drogurilor și bandelor, nimeni n-avea curaj să umble noaptea, însă de când Richard cumpăraseră clădirea, zona devenise una dintre cele mai râvnite zone din țară, în ciuda lăzilor de gunoi, a copacilor scheletici și a fierătaniilor de prin curți. Lucía îl sfătuisese în glumă să vândă relicva asta cu scări scârțâitoare și uși umflate și să se mute într-o insulă din Caraibe, unde să îmbătrânească precum un rege, numai că Richard era un tip posac, al cărui pesimism în-născut se hrănea cu rigorile și inconvenientele unei locuințe cu cinci încăperi vaste și goale, trei băi nefolosite, un pod ferecat și un parter cu plafoane atât de înalte, încât era nevoie de o scară telescopică pentru a schimba un bec.

Richard Bowmaster era șeful Luciei la Universitatea New York, unde ea avea un contract de șase luni ca profesor invitat. După sfârșitul semestrului, viața ei era o pată albă: avea să îi trebuiască alt contract și o altă locuință până să decidă asupra viitorului îndepărtat. Mai devreme sau mai târziu urma să se întoarcă în Chile să-și sfârșască zilele, dar mai era mult până atunci; de când fiică-sa Daniela se stabilise la Miami, unde se dedica biologiei marine, pesemne se și îndrăgostise și avea de gând să prindă rădăcini, nimic nu o mai chema înapoi în țară. Își propunea să profite de anii de sănătate rămași până s-o doboare decrepitudinea. Voia să trăiască în străinătate, unde provocările zilnice îi țineau mintea ocupată și sufletul relativ liniștit, căci în Chile o apăsa povara celor cunoscute, a rutinei și a limitărilor. Acolo ar fi fost o bătrână singură, potopită de inutile amintiri neplăcute, pe când în străinătate mai putea avea încă parte de surprize și oportunități.

Primise să lucreze la Centrul de Studii Latino-Americane și Caraibiene ca să fie mai aproape de Daniela. De asemenea, trebuia să recunoască, și pentru că Richard o interesa. Tocmai avusese o dezamăgire amoroasă și și-a zis că el putea să fie soluția pentru a-l da uitării pe Julián, ultimul ei iubit, singurul care lăsase oarece urme după divorțul ei din 2010. În anii care urmaseră Lucía constatase cât de puțini amanți poate avea o femeie de vârsta ei. Avusese câteva aventuri ne semnificative până să apară Richard; îl cunoștea de mai bine de zece ani, de când era încă măritată. O atrăgea de pe atunci, deși nu putea explica de ce. Aveau firi complet opuse, nu împărtășeau nimic în afara chestiunilor academice. Se întâlniseră oca-

zional la conferințe, vorbiseră ore în șir despre munca lor, purtau o corespondență regulată, dar el nu arătase nici urmă de interes erotic. Lucía îi făcuse o dată niște aluzii, lucru neobișnuit pentru ea, era lipsită de îndrăzneala femeilor cochete. Aerul gânditor și timiditatea lui Richard fuseseră un imbold serios pentru venirea la New York: își imagina că un bărbat ca el era musai profund și serios, cu spirit nobil, o adevărată recompensă pentru cineva care ar fi învins obstacolele pe care le semăna în calea oricărei forme de intimitate.

La șaiszeci și doi de ani, Lucía mai avea fantezii de femeie tânără, era inevitabil. Gâtul i se zbârcise, pielea i se uscase, brațele erau fleșcăite, o dureau genunchii și se resemnase cu îngroșarea taliei – îi lipsea disciplina pentru a merge la sala de gimnastică. Sâni erau tineri, dar nu erau ai ei. Evita să fie văzută goală, îmbrăcată se simțea mult mai bine, știa ce culori și ce stil o avantajau și le urma cu sfințenie, era în stare să-și cumpere o ținută completă în douăzeci de minute fără să piardă timpul cercetând altceva. Oglinda, ca și fotografiile, erau un dușman nemilos, căci o imortalizau cu toate defectele la vedere. Puterea ei de atracție – dacă avea – consta în mișcări, credea ea. Era flexibilă și avea o grație nemeritată, căci nu și-o cultivase nicum, era pofticioasă și leneșă ca o odaliscă și-ar fi trebuit să fie obeză, dacă ar fi existat dreptate pe lumea asta. Dar strămoșii ei, țărani săraci din Croația, oameni truditori și pesemne veșnic flămânzi, îi lăseseră moștenire un metabolism binecuvântat. Poza din pașaport, în care avea o figură serioasă și privea drept înainte, parcă era mutra unei temnicere sovietice, așa glumea fiicăsa Daniela, numai că nimeni nu o vedea astfel: avea un chip expresiv și știa să se fardeze.